

Bijzondere mandaten

Deel 2

Jacques Colson
 Accountant – Belastingconsulent
 Lid van de Commissie van Begeleiding en Toezicht bij het IAB

Deze bedenkingen en bemerkingen zijn gesteund op mijn ervaring als lid van de Commissie van Begeleiding en Toezicht bij het IAB en hebben enkel de bedoeling de beroepsbeoefenaar die een controleverslag moet opstellen, inzicht te geven in de beweegredenen van de wetgever bij de invoering van de wettelijke opdrachten.

Verslag bij de ontbinding van vennootschappen

Wat betreft vennootschappen die worden ontbonden en waarbij de activa vroeger al werden verkocht, heeft men soms te maken met een toestand waarbij het bestuursorgaan al tot de vereffening is overgegaan zonder dat hiervoor van de vennoten toestemming werd verkregen via een beslissing van de buitengewone algemene vergadering, die over de ontbinding moet beslissen. De bevoegdheden van het bestuursorgaan en het maatschappelijk doel werden mogelijk overschreden.

Men kan zich ook de vraag stellen of er eventueel geen sprake is van rechtstreeks of onrechtstreeks belang van vermogensrechtelijke aard (belangenconflict) bij de verkoop van de activa, die dikwijls door de leden van het bestuursorgaan zelf werden aangekocht. Als gevolg van de verschillende artikelen van het Wetboek van Vennootschappen (zie artikel 259, 260, 261 (bvba) en artikel 523, 524ter en 529 (nv)) zijn de regels van het belangenconflict van toepassing. De toepassing van de regels betreffende het belangenconflict moet worden geverifieerd.

In het kader van de aanpassing van artikel 184 van het Wetboek van Vennootschappen dient er ook te worden nagegaan of de zetel van de vennootschap recentelijk werd verplaatst, omdat de rechtbank van koophandel van de oude zetel bevoegd blijft indien de zetel binnen de 6 maanden vóór de ontbinding werd verplaatst.

Er kan ook worden gewezen op het feit dat de vereffenaar(s) door de rechtbank moeten worden bevestigd of gehomologeerd en dat eventuele handelingen gesteld door de vereffenaar(s) kunnen worden nietig verklaard bij kennelijke schade aan derden (zie artikel R. VAN BOVEN, “Rechtbank van koophandel ziet voortaan toe op de vereffeningprocedure”, *Accountancy & Tax* 2006/3, p. 6-11).

Door de laatste wijzigingen van het Wetboek van Vennootschappen is de neerlegging van het integrale verslag in het vereffeningdossier een verplichting die voorheen niet bestond. Het besluit van het verslag moet worden overgenomen in de akte waarin tot de ontbinding wordt besloten. Het is dan ook nuttig om de ontwerpakte bij de betrokken notaris op te vragen en de juiste overname van het besluit van het verslag te controleren.

De toezending van een kopie van de definitieve akte vragen bij de notaris die de akte opstelde, is een logische daad van opvolging na afloop van de verrichte werkzaamheden.

Ingevolge artikel 181 van het Wetboek van Vennootschappen, moet de staat van activa en passiva worden opgesteld volgens de regels die gelden voor de jaarrekening.

De staat van activa en passiva moet zonder toevoeging of weglating voortvloeien uit de balans van de rekeningen. Het resultaat van de lopende boekhoudperiode dient afzonderlijk te worden vermeld op de staat van activa en passiva.

De reden hiervoor is dat het boekjaar niet is afgesloten en dat er dus nog wijzigingen kunnen voorkomen en het bekomen resultaat nog geen bestemming heeft gekregen als gevolg van een beslissing van de algemene vergadering.

Het doel van de opdracht is een beeld te geven aan de aandeelhouders en de vereffenaar(s) van de werkelijkheid van het netto-actief dat door het bestuursorgaan wordt voorgelegd, rekening houdend met de aleatoire aard van de realisatievooruitzichten.

Het voorzichtigheidsprincipe is van groot belang. Latente schulden worden hierdoor omgezet in vaststaande schulden. Let hierbij op het sociaal passief, het milieupassief, de eventuele gevolgen van nog uit te voeren controles van btw en directe belastingen.

Alle correcties en voorzieningen moeten geboekt zijn, zelfs indien de buitengewone algemene vergadering later zou beslissen om de ontbinding niet te

laten doorgaan. Het is aan het bestuursorgaan om eventueel de terugboeking van deze correcties geheel of ten dele door te voeren indien door de buitengewone algemene vergadering besloten wordt de ontbinding niet te laten doorgaan.

De staat van activa en passiva mag niet ouder zijn dan drie maanden op het ogenblik dat de buitengewone algemene vergadering voor de notaris wordt gehouden. Ingevolge de wettelijke verplichtingen moet het verslag vijftien dagen voor de geplande datum van de buitengewone algemene vergadering beschikbaar zijn voor de vennoten.

Indien de beroepsbeoefenaar deze termijn niet kan naleven omdat de opdracht hem bijvoorbeeld minder dan één maand voor deze vergadering zou zijn gegeven, dient hij dit in zijn verslag te vermelden, evenals de eventuele invloed die dit heeft gehad op zijn controlewerkzaamheden. Eventueel dient hij voor sommige delen van de controle voorbehoud te maken.

Indien het voorstel tot ontbinding het gevolg is van de alarmbelprocedure, moet eveneens rekening worden gehouden met de termijn van oproeping van de algemene vergadering binnen de twee maanden na de vaststelling van de alarmbelprocedure.

De aangestelde beroepsbeoefenaar die het controleverslag opmaakt, mag voor de gecontroleerde vennootschap geen geregelde opdrachten hebben uitgevoerd tijdens de twee voorgaande jaren. Evenmin mag hij in de periode van twee jaar na het opstellen van een controleverslag andere opdrachten aanvaarden van de gecontroleerde vennootschap. Deze maatregel werd ingesteld om de onafhankelijk-

heid te waarborgen en is tevens een zekerheid voor de gewone confrater dat niet aan oneerlijke cliëntwerving wordt gedaan.

Het is daarom raadzaam om in het controleverslag de naam van de gewone beroepsbeoefenaar op te nemen, zodat de naleving van de onafhankelijkheid wordt aangetoond.

Ik wijs erop dat geen controleopdrachten kunnen worden aanvaard van een confrater waarmee een samenwerkingsverband bestaat, zelfs niet indien deze samenwerking geen gezamenlijke behandeling van de gecontroleerde vennootschap inhoudt. Dus: geen controleopdrachten voor eigen cliënten van een gezamenlijk kantoor of netwerk.

De discretieplicht en het beroepsgeheim dienen uiteraard te worden gerespecteerd, waarbij ik zou aanstippen dat met namen van cliënten, leveranciers, rekeningen-courant van zaakvoerders of bestuurders omzichtig moet worden omgesprongen. Een lijst van de cliënten en leveranciers zit wel in het dossier, maar moet niet expliciet in het verslag worden opgenomen. De manier van controle van deze posten zal op een algemene wijze worden beschreven met eventueel de aanpassingen die uit de controle voortvloeien, en die het netto-actief van de vennootschap beïnvloeden.

De stukken die de beroepsbeoefenaar verzameld heeft om zijn opdracht naar behoren uit te voeren, worden gedurende vijf jaar bewaard en kunnen door het Instituut worden opgevraagd als gevolg van een confraternele controle (bv. door de Raad, de Commissie van Begeleiding en Toezicht, de Tuchtcommissie of door de Juridische Dienst).

Volgens de norm dienen er in het werkdoosier twee verschillende staten aanwezig te zijn. Enerzijds de staat van activa en passiva vóór de aanpassingen van artikel 28, § 2 van het KB van 30 januari 2001 en anderzijds de staat van activa en passiva na de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van dat artikel.

De controle kan al worden aangevat en de nodige vragen kunnen aan het bestuursorgaan worden gesteld om een duidelijk inzicht te krijgen in de voorgenomen verrichting, maar de beroepsbeoefenaar mag zijn eigen verslag niet afwerken en ondertekenen alvorens in het bezit te zijn van het bijzonder verslag van het bestuursorgaan.

Een beoordeling van de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de gecontroleerde vennootschap wordt ook in het verslag opgenomen. Nazicht van het interne controlesysteem, of het ontbreken ervan, wordt meegedeeld. Uiteraard zullen in de kleinere vennootschappen, waarbij de vennoten vaak zelf de zaakvoerder(s) of bestuurder(s) zijn, deze interne controlesystemen niet of onvoldoende aanwezig zijn. De controlewerkzaamheden om de juistheid van de boekhouding en de staat van activa en passiva te bepalen, zullen hierdoor moeten worden aangepast. Ik verwijs hier naar de recente wijziging van het houden van de wettelijke boeken.

Het standpunt van het Instituut werd gepubliceerd in *Accountancy en Tax* 2005/1¹ en komt erop neer dat deze wijziging een vermindering van de bewijskracht van de boekhouding met zich kan meebrengen, zeker bij een geautomatiseerd systeem dat niet altijd alle regels van het boekhoudrecht (onuitwisbaarheid van de gegevens) respecteert. ●

(Wordt vervolgd)

¹ C. JANSSENS, "Bijhouden van wettelijke boeken: een absurde praktijk die zelfs met een elektronische boekhouding absoluut noodzakelijk blijft", *Accountancy & Tax* 2005/1, p. 39-41.